

LLYFRYN
LLYTHRENNEDD
DIGIDOL

Prentisiaethau

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Coleg
Cymraeg
Cenedlaethol

t1.01 - 2021

CYFLWYNIAD

Mae'r pecyn yn addas ar gyfer dysgwyr sy'n gweithio ar Lefel 1 a Lefel 2, sy'n anelu at gymhwyster Llythrennedd Digidol neu unrhyw un sydd eisiau hybu eu sgiliau digidol. Mae'r pecyn yn canolbwyntio ar y gwahanol ffyrdd o ddefnyddio technoleg mewn sefyllfaoedd ymarferol.

Mae'r pecyn yn cynnwys y pynciau canlynol:

- Beth yw llythrennedd Digidol.
- Cymryd cyfrifoldeb mewn amrywiaeth o gymunedau ac amgylcheddau digidol.
- Gallu cynhyrchu, trefnu a storio gwybodaeth digidol a'u rhannu yn ddiogel.
- Chwilio am wybodaeth digidol yn effeithlon.
- Gwybod sut i gydweithio ar-lein yn effeithiol.
- Deall sut i ddefnyddio amrywiaeth o adnoddau a thechnegau creadigol.
- Gallu defnyddio llythrennedd digidol i ymestyn cyfleoedd dysgu.

Ewch ati i gwblhau'r pecyn, un cam ar y tro! Ymchwiliwch yn ddyfnach i mewn i bynciau os ydych yn ansicr ac awgrymwch i chi roi digon o seibiannau i'ch hunan wrth ei gwblhau fel nad yw'r pynciau yn pentyrru.

Nodyn ychwanegol

Mae'r pecyn yn rhoi cyfarwyddiadau cyffredinol i gwblhau tasgau felly o bosib bydd y camau'n amrywio rhywfaint yn ddibynnol ar y technoleg rydych yn ei ddefnyddio. Defnyddiwch beiriant chwilio ar-lein am gyfarwyddiadau manwl ar gyfer eich technoleg penodol chi os ydych yn cael trafferth, ond dylai fod yn debyg iawn i'r hyn sydd yn y pecyn.

Prentisiaethau

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Coleg
Cymraeg
Cenedlaethol

SUT I DDEFNYDDIO'R PECYN

Ar ddechrau pob rhan mae cyflwyniad yn esbonio pwnc a'r camau sydd angen i gwblhau'r ymarferion a'r tasgau.

Yna, mae gwaith ymarferol a thasgau i'w cwblhau ym mhob rhan. Mae modd i chi gwblhau'r pecyn mewn rhannau, felly cwblhewch y cyfan yn bwylllog gan gofio cymryd seibiannau rheolaidd.

Gallwch ddefnyddio'r pecyn yn ddigidol, ond os hoffech gopi caled, gallwch ei argraffu a'i lenwi â llaw.

Llenwch y blychau ar y tudalennau perthnasol ym mhob pwnc a dangoswch eich nodiadau a'ch drafftiau ar y tudalennau ychwanegol ar ddiwedd y pecyn. Gallwch ysgrifennu eich nodiadau ar bapur ac yna mewnosod lluniau i'r tudalennau ychwanegol i gyd-fynd â'ch atebion.

Drwy'r pecyn hwn fe welwch chi nifer o symbolau gwahanol. Bydd rhai o'r rhain yn cynnwys gwybodaeth i'ch helpu, tra bod eraill - fel y blychau atebion a tudalennau cyfrifo - yn eich caniatáu i lenwi'r pecyn yn ddigidol.

Dyma gyflwyniad i'r elfennau yma:

GWYBODAETH BWYSIG

Drwy'r pecyn, fe ddewch chi ar draws y symbol yma. Mae'r rhain yn tynnu eich sylw at wybodaeth bwysig sy'n ymwneud â'r pwnc neu'r ymarfer.

Sicrhewch eich bod yn eu darllen yn ofalus.

UWCHLWYTHO LLUNIAU

Ar gyfer ambell i ymarfer, e.e creu posteri a chyflwyniadau neu dangos ciplun (*screenshot*), fe welwch chi'r eicon camera yma. Pan welwch chi'r eicon yma gallwch uwchlwytho llun o'ch gwaith yn uniongyrchol i'r dudalen.

Gall hyn fod yn lun neu, os ydy'r gwaith wedi'i gwneud ar gyfrifiadur, yn fersiwn digidol (jpg/png/pdf) o'r gwaith.

YMARFERION - LLENWI ATEBION

Mae'r ymarferion i gyd yn eich caniatáu i lenwi'r atebion yn ddigidol yn y ddogfen. Er bod amrywiaeth mewn sut mae'r cwestiynau wedi'u gosod, mae'r blychau atebion i gyd wedi'u fformatio yr un peth i fod yn glir ble sydd angen i chi lenwi.

Dyma ambell i enghraifft o osodiad cwestiynau gwnewch chi ddod ar draws yn y pecyn:

Cwestiwn ac ateb testun.

Gall rhain fod yn flychau ateb un llinell, fel yn y llun cyntaf, neu'n flwch testun mwy o faint os oes disgwyl ateb hirach.

Os yw eich ateb yn hirach na maint y bocs, peidiwch â phoeni - mi fydd y blwch yn caniatáu i chi barhau i deipio ynddo drwy leihau maint y ffont, neu gynnig bar sgorlio i ddarllen yr ateb cyfan.

Os ydych chi angen rhagor o le, geler y dudalen nesaf sy'n esbonio'r tudalennau ateb ychwanegol sydd ar gael i chi.

Cwestiwn aml-ddewis

Mi fydd rhai cwestiynau yn cael eu hateb drwy ddewis opsiynau o ddewislen. Cliciwch y botwm i agor y rhestr, yna dewiswch eich ateb.

NODIADAU

LLYFRYN LLYTHRENNEDD DIGIDOL
6. CREADIGRUYDD
DIGIDOL

Prentisiaethau

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Coleg
Cymraeg
Cenedlaethol

t1.01 - 2021

CREADIGRWYDD DIGIDOL

Mae sawl math o ffyrdd i greu 'adnodd amlgyfrwng' ('*multimedia resource*'). Gallwch greu cyflwyniad pwynt pŵer, gallwch ddefnyddio unrhyw adnodd i greu cyflwyniad o'r fath neu gwefan, neu greu fideo sy'n cynnwys gwahanol agweddau.

Beth sydd angen cynnwys i greu adnodd amlgyfrwng?

Mae angen cynnwys amrywiaeth o 'gyfryngau' yn yr adnodd i'w wneud yn amlgyfrwng. Mae hyn yn cynnwys testun (*text*), delweddau, fideos a sain. Byddai adnodd amlgyfrwng effeithiol yn cynnwys pob un o'r cyfryngau hyn.

Yn ogystal â'r cyfryngau amrywiol sy'n cael eu cynnwys, mae angen sicrhau bod popeth yn berthnasol i'r pwnc ac yn cael ei ddangos mewn ffordd briodol. Bydd angen ymchwilio i mewn i'r pwnc cyn dechrau creu'r cyflwyniad a chasglu'r gwybodaeth wrth gynllunio'r hyn hoffwch gynnwys.

Os ydych yn cydweithio â eraill, gallwch rannu'r gwybodaeth rydych wedi'i ddarganfod â'ch gilydd i benderfynu ar ba wefannau a wybodaeth i ddefnyddio yn yr adnodd.

Mae'n bwysig hefyd i adolygu penderfyniadau creadigol i sicrhau bod popeth yn glir a bod popeth yn berthnasol. Gwiriwch os ydy popeth rydych chi wedi cynnwys yn eich adnodd mewn lle clir e.e. Ydy'r llun yn berthnasol neu'n ddigon clir? Ydy'r hyper-ddolen yn amlwg i sicrhau ei fod am gael ei ddefnyddio?

Cofiwch wneud gwiriad CRAAP ar y gwybodaeth rydych chi wedi ddarganfod i gychwyn hefyd i sicrhau bod y wefan rydych yn ei ddefnyddio yn ddibynadwy.

Sut i ddefnyddio creadigrwydd digidol i gwblhau tasg neu ddatrys problem?

Yn amlwg, mae'n ddibynnol pa fath o dasg sydd angen ei gwblhau neu ba broblem sydd. Gallwn fod angen creu poster ar gyfer digwyddiad, tudalen ar gyfer gwefan neu gyflwyniad deniadol i gynulleidfa o ryw fath.

Wrth feddwl pa fath o adnodd hoffwch chi greu, boed yn boster, gwefan neu'n gyflwyniad, mae opsiynau lu ar gyfer gallu creu y mathau hyn o ddogfennau.

Ymchwiliwch ar-lein am wahanol wefannau/meddalwedd byddai'n bosib i greu:

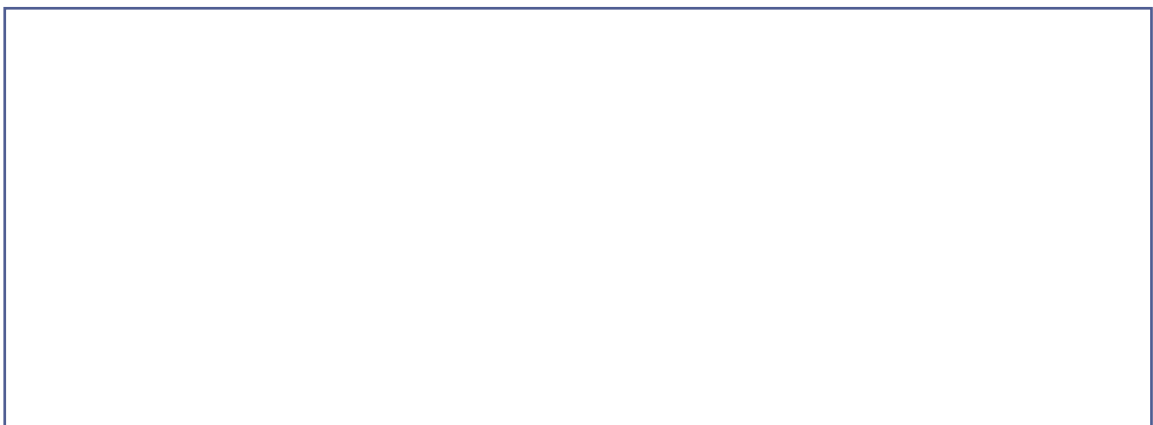
Poster

Gwefan

Cyflwyniad

Cyfryngau

Delweddau

Mae'n bwysig bod eich adnodd yn cynnwys amrywiaeth o luniau i'w wneud yn ddeniadol ac i roi amrywiaeth iddo. Ymchwiliwch am luniau i gychwyn, ond cofiwch wirio os ydy'r lluniau rydych yn eu defnyddio am ddim neu beidio.

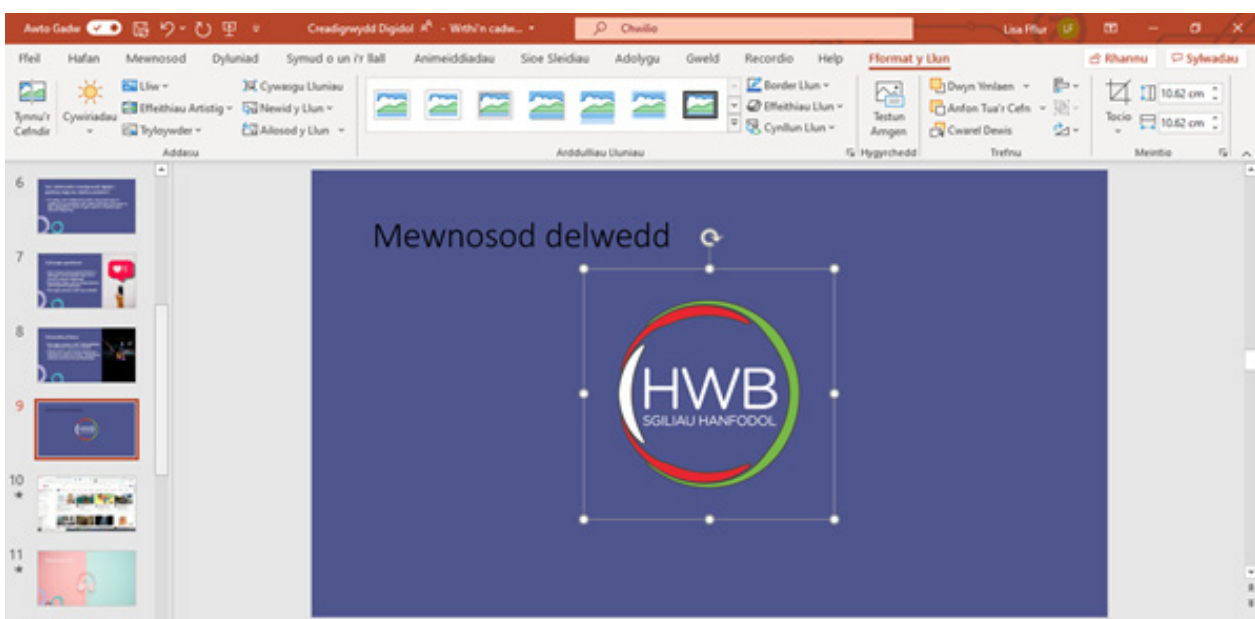
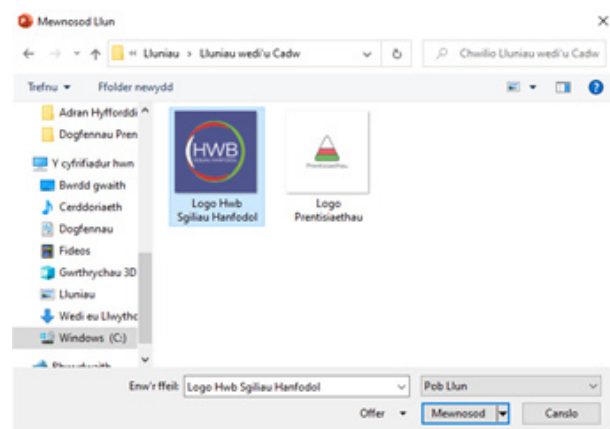
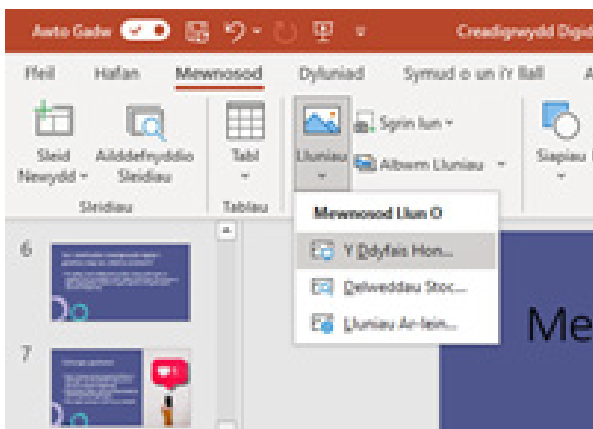
Pan rydych chi wedi darganfod y lluniau hoffwch ddefnyddio, lawr-lwythwch nhw i gyd i'ch ffolderi yn eich cyfrifiadur i'w arbed a'u gosod mewn ffeil priodol. Yna dilynwch y camau isod:

1. Ewch i 'Mewnosod' ('Insert') > 'Lluniau' > 'Y ddyfais hon' a bydd sgrin yn agor i chi fynd i'r ffolder ble rydych wedi arbed y lluniau.
2. Dewch o hyd i'r ffolder perthnasol a chliciwch ar y llun hoffwch ychwanegu.
3. Cliciwch ar 'Mewnosod' a bydd y ddelwedd yn ymddangos yn eich dogfen.

COFIWCH!

Ewch yn ôl i'r rhan 'Cyfrifoldeb Digidol' i atgoffa eich hun am hawlfraint a'r gwefannau defnyddiol sydd ar gael i ddarganfod lluniau am ddim.

Golygu delwedd

Yn aml mae angen golygu maint neu docio lluniau iddynt edrych yn daclus ar ein gwaith. Gallwch wneud hyn drwy ddwbl-glicio ar y llun hoffwch olygu a dylai'r tab 'Fformat y Llun' ymddangos.

Mae opsiynau rŵan i olygu'r llun, os oes angen ei roi tu ôl i destun ('Anfon Tua'r Cefn'), rhoi border iddo neu ei Docio ('Crop').

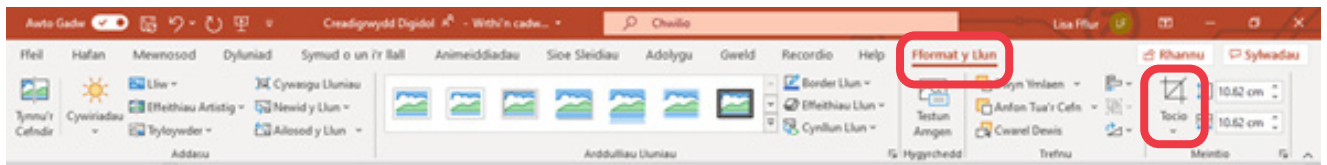
I docio delwedd, cliciwch ar y botwm 'Tocio' ac fe fydd llinellau byr amlwg yn ymddangos o gwmpas y llun. Gallwch symud y corneli i mewn i wneud y llun yn fwy cryno fel hyn a phan rydych yn hapus gyda'r tocio, cliciwch 'Tocio' eto i orffen golygu.

Mae'r dechneg hon yn ddefnyddiol wrth wneud cipluniau fel eich bod yn gallu torri rhannau o'r ciplun nad oes angen ynddo.

Ar ôl tocio (os oedd angen), gallwch newid maint y ddelwedd wrth lusgo'r gornel allan neu fewn. Gallwch hefyd ymestyn ochrau'r llun ar wahân ond bydd hyn yn effeithio ar y llun gan iddo ymestyn un ffordd fwy na'r llall, gweler y llun isod.

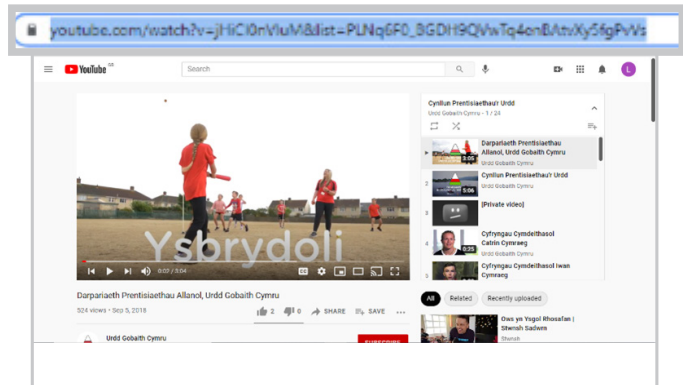
Felly awgrymw'n i chi wasgu 'Shift' ar eich bysellfwrdd wrth dynnu cornel y ddelwedd i'w wneud yn fwy neu lai i osgoi tarfu ar siâp y ddelwedd ei hun.

Pan mae'r maint yn dangos y ddelwedd yn glir, sicrhewch eich bod yn ei osod yn y man mwyaf priodol yn eich adnodd. Os ydych yn bwriadu gosod testun dros y llun, sicrhewch fod yr ysgrifen yn ddigon clir i'w ddarllen felly o bosib bydd angen newid lliw yr ysgrifen, neu symud y llun i fan gwahanol.

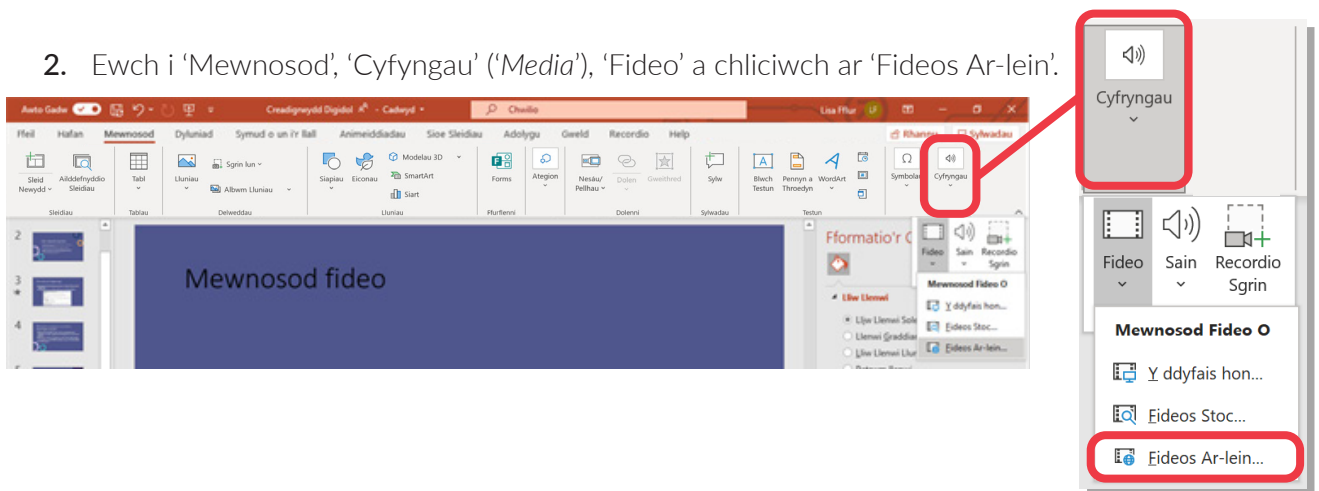

Fideos

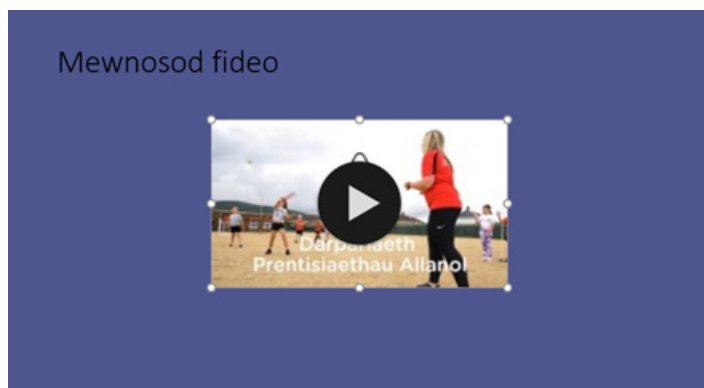
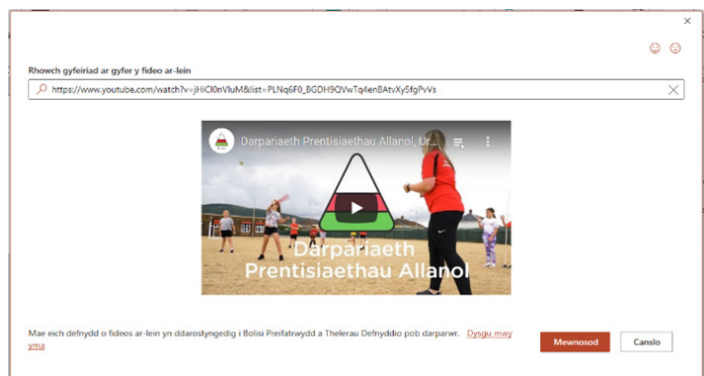
1. I ychwanegu fideo i'ch adnodd, yn gyntaf mae angen darganfod fideo hoffwch gynnwys. Pan rydych wedi darganfod fideo perthnasol, cliciwch ar y 'bar cyfeiriad' ('address bar') sydd ar ben y dudalen a bydd y ddolen gyfan yn uwch-oleuo'n las. Copiwch y ddolen o'r bar cyfeiriad ac ewch yn ôl at eich dogfen.

2. Ewch i 'Mewniod', 'Cyfyngau' ('Media'), 'Fideo' a chliciwch ar 'Fideos Ar-lein'.

3. Bydd y ffenest yma'n ymddangos. Gludwch y ddolen i mewn i'r blwch ac fe fydd yn chwilio am y fideo i chi.
4. Pan fydd wedi llwytho cliciwch ar 'Mewniod' ac fe fydd yn ychwanegu y fideo i'ch dogfen. Gallwch olygu maint y fideo a'i symud fel gwnaethoch ar gyfer y delweddau.
5. Sicrhewch fod y fideo a'r sain yn gweithio wrth glicio ar y botwm 'Chwarae' ('Play') yng nghanol y fideo wrth gyflwyno. Gallwch ychwanegu saeth at y fideo gyda nodyn 'Cliciwch yma!' i sicrhau bod unrhyw un a fydd yn edrych ar yr adnodd hwn yn gwybod bod fideo i'w chwarae yno.

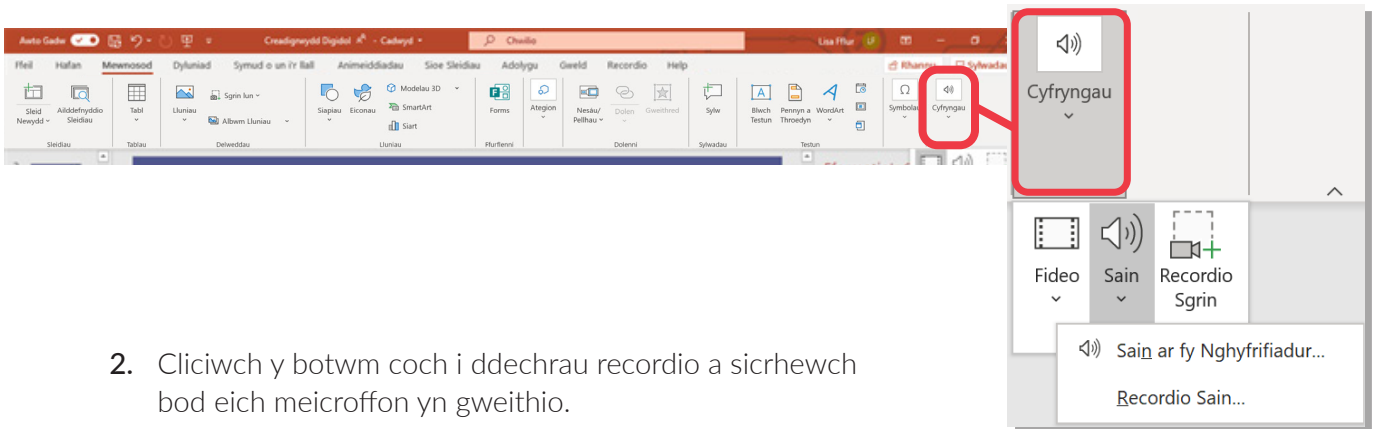

Mewnosod sain

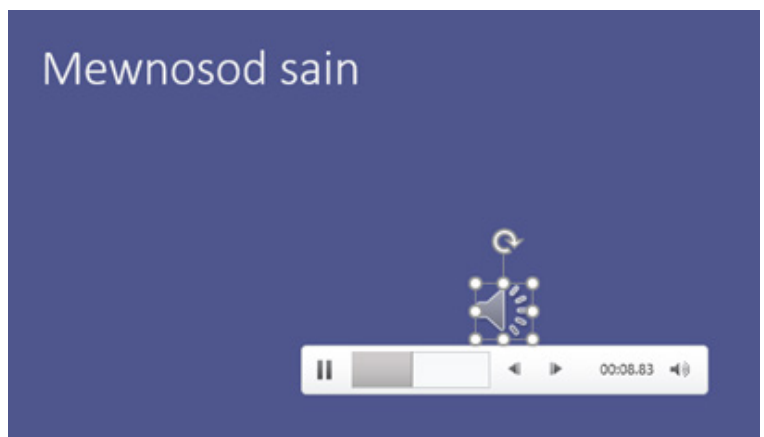
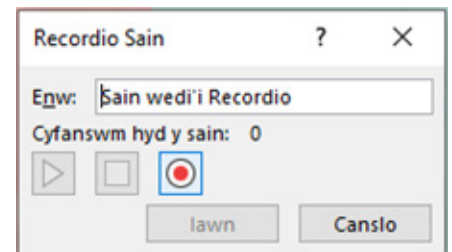
Mae'n bosib ychwanegu cerddoriaeth neu sain i'ch adnodd. Os ydy'r sain ar eich cyfrifiadur yn barod, sicrhewch eich bod yn gwybod ble mae wedi cael ei gadw er mwyn ei ganfod yn rhwydd o'ch dogfen.

Os nad ydy'r sain ar eich cyfrifiadur yn barod, gallwch chwilio am y sain hoffwch gynnwys neu gallwch recordio rhywbeth eich hun. Cofiwch os ydych yn chwilio am sain neu gerddoriaeth i'w ddefnyddio, gwiriwch yr hawlfraint cyn eu defnyddio.

1. I ychwanegu sain ewch i 'Mewnosod', 'Cyfryngau', 'Sain' ac os ydy'r sain ar eich cyfrifiadur, cliciwch a chanfod y ffeil perthnasol a'i ychwanegu. Os ydych angen recordio, cliciwch i recordio sain a bydd y sgrin isod yn ymddangos.

2. Cliciwch y botwm coch i ddechrau recordio a sicrhewch bod eich meicroffon yn gweithio.
3. Pan rydych wedi gorffen recordio cliciwch ar y sgwâr (stop) a chwaraewch y recordiad i wirio os ydych yn hapus gyda'i gynnwys.
4. Pan rydych yn hapus, cliciwch 'law'n' a bydd yn cael ei ychwanegu i'r ddogfen.
5. Gwiriwch bod y recordiad yn gweithio wrth gyflwyno a sicrhewch eich bod yn ei wneud yn amlwg bod angen i'r defnyddiwr glicio arno i glywed ei gynnwys. Gallwch wneud hyn drwy roi saeth ac ysgrifen wrth ei ymyl e.e. 'Gwrandewch ar hwn!'

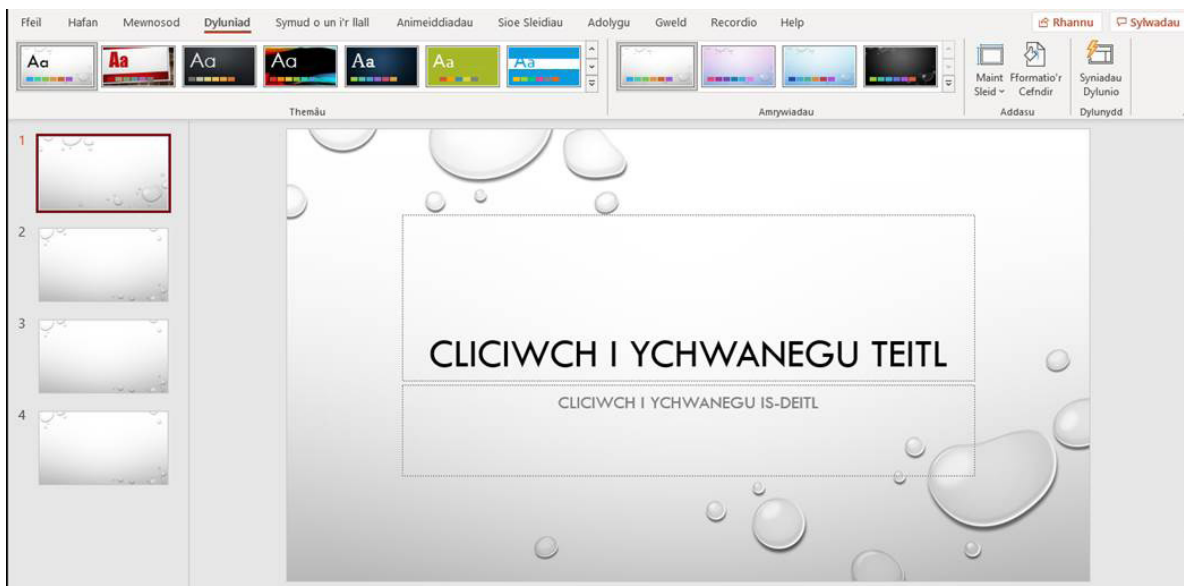
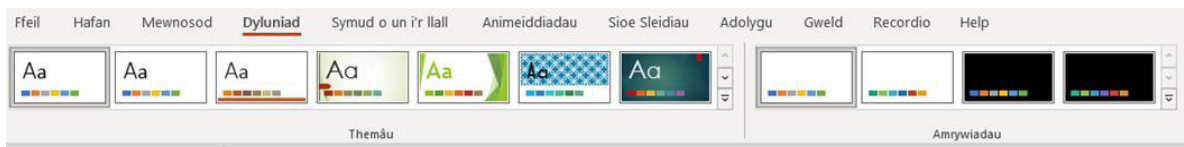
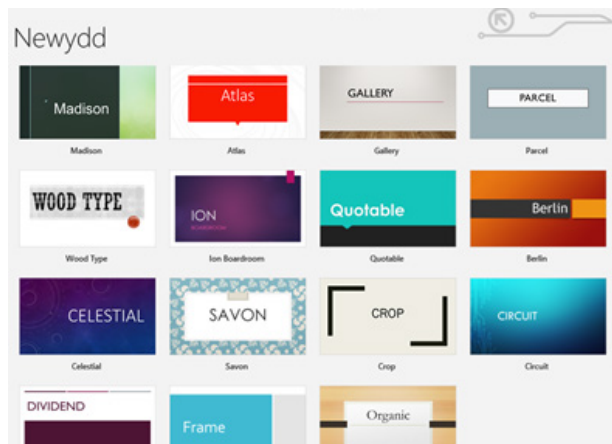
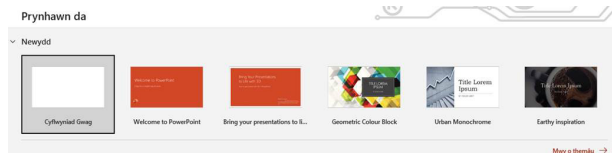

Technegau

Defnyddio templed

Mae defnyddio templed yn dechreg sy'n gwneud i bob sleid gydweddu. Gallwch wneud hyn wrth greu adnodd newydd, agorwch yr adnodd o'ch dewis.

1. Cyn clicio i greu cyflwyniad gwag gallwch glicio i weld 'Mwy o themâu' i ddewis o'r templedi sydd ar gael.
2. Neu gallwch greu un gwag plaen a dewis o'r templedi gwag sydd yn y rhan 'Dyluniad' (*Design*).
3. Pan rydych wedi dewis templed rydych eisiau ei ddefnyddio, cliciwch arno a dylai unrhyw sleid rydych yn ychwanegu fod â'r un dyluniad.

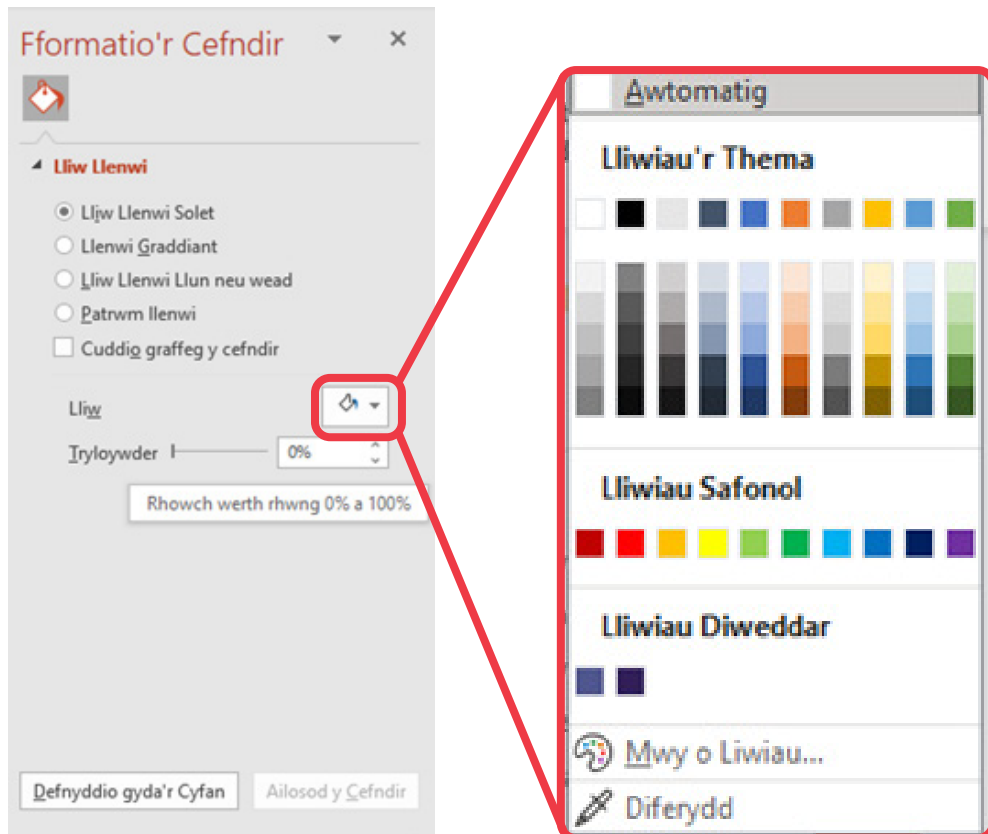

Newid y cynllun lliw

Mae'r dechneg o newid cynllun lliw yn sicrhau bod y sleidiau yn cydweddu ac yn edrych yn fwy deiniadol.

1. Yn eich dogfen, ewch i 'Dyluniad' a chliciwch ar 'Fformatio'r Cefndir'.
2. Dewiswch o'r opsiynau lliw sydd yn ymddangos wrth glicio ar y saeth wrth y pot paent neu gallwch ddewis batrwm, gwedd neu raddiant ar gyfer y sleidiau.
3. Chwaraewch gyda'r gwahanol opsiynau i ganfod y math o gefndir hoffwch ar eich adnodd.

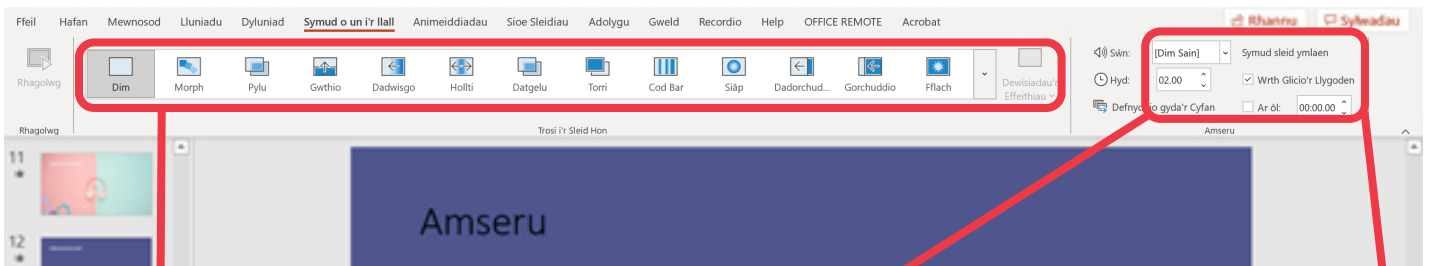
Gallwch arbed y cefndir lliw hwn ar gyfer y sleid penodol rydych arno neu gallwch ei ddefnyddio ar bob sleid wrth glicio ar 'Defnyddio gyda'r Cyfan'.

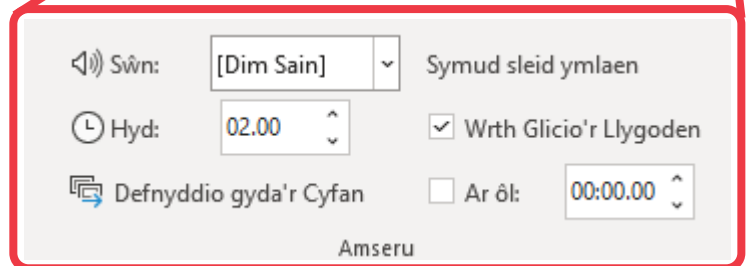
Amseru

Wrth greu cyflwyniad gallwch ychwanegu'r dechneg 'amseru' sy'n eich caniatáu i osod amser penodol ar gyfer pob sleid. Bydd yn mynd yn awtomatig (heb angen i glicio) ar ôl yr amser. Gallwch hefyd ychwanegu effaith i'r sleid drosi o un i'r llall.

1. Ewch i'r rhan 'Symud o un i'r llall' a gallwch weld y dewis o'r effeithiau i'r sleid ymddangos.
2. Ar y dde gallwch weld y rhan 'Symud sleid ymlaen'. O dan hwn mae yna focs i'w dicio os hoffwch i'r sleid fynd yn ei flaen 'Wrth glicio'r llygoden' neu 'Ar ôl'. Os ydych yn dewis 'Ar ôl' gallwch nodi yr amser hoffwch dreulio ar y sleid penodol hwn. Bydd y sleid yn trosi i'r sleid nesaf yn awtomatig ar ôl yr amser yma.
3. Pan rydych yn barod, chwaraewch y cyflwyniad i wirio ei fod yn rhedeg yn llyfn.

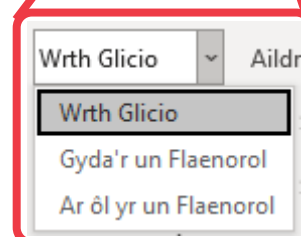
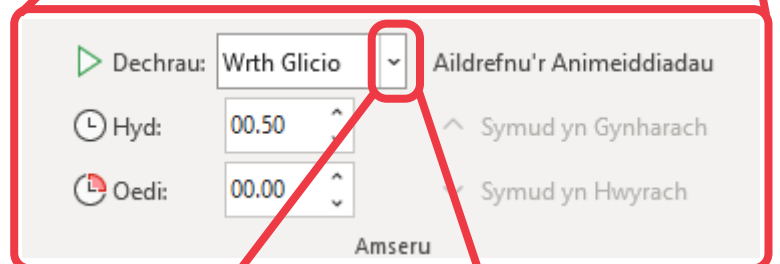
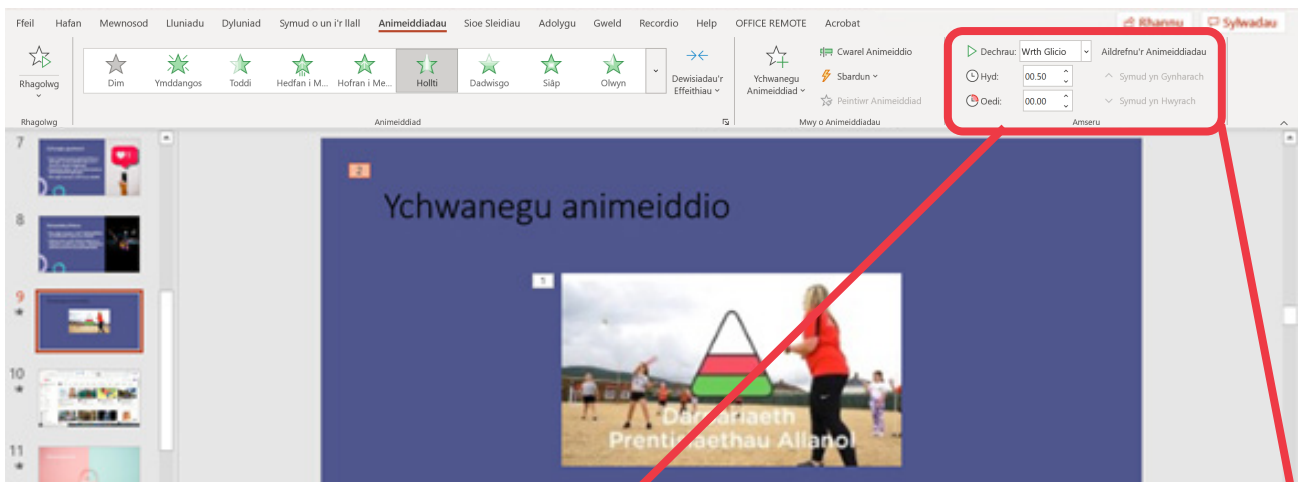
Dewis effeithiau o'r ddewislen yma

Animeiddio

Gall ddefnyddio animeiddio ychwanegu amrywiaeth i adnodd a'i wneud yn fwy deniadol. Mae'n newid sut mae testun neu ddelwedd yn ymddangos a'r effaith mae'n rhoi pan mae ar y sleid.

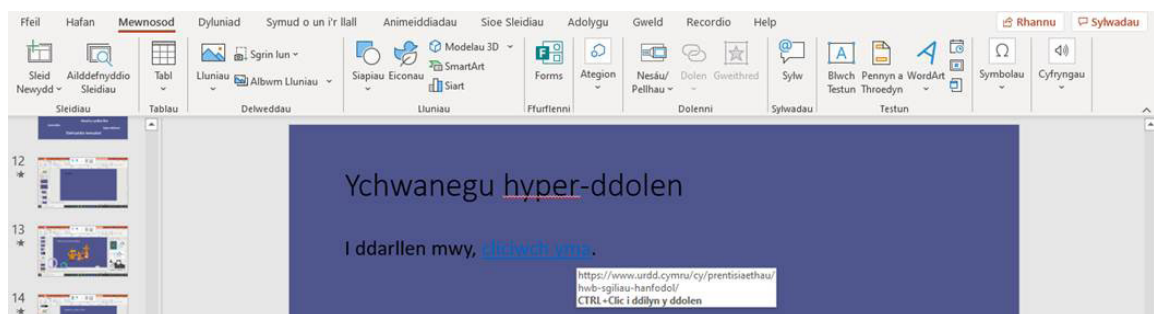
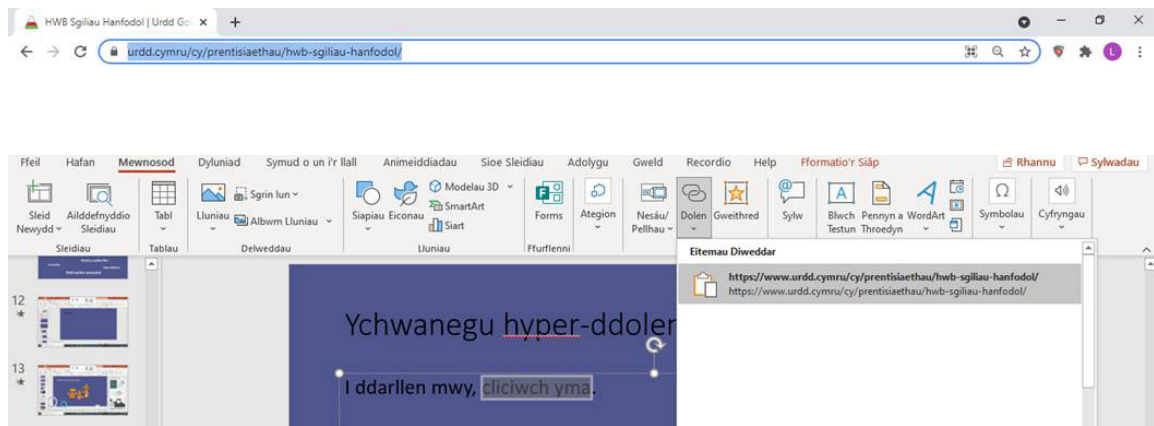
1. Ewch i 'Animeiddiadau'.
2. Cliciwch ar y testun neu'r ddelwedd hoffwch ychwanegu effaith iddo. Gallwch ddewis i'r animeiddiadau ymddangos heb angen clicio wrth ei osod i ddechrau 'Gyda'r un Flaenrol' neu 'Ar ôl yr un Flaenrol'.
3. Dewiswch yr effaith ar gyfer y gwybodaeth. Gallwch ychwanegu mwy nag un effaith ar bob sleid i wahanol bethau.
4. I aildefnu'r animeiddiadau cliciwch ar 'Symud yn Gynharach' neu'n 'Hwyrach' i'w rhoi yn y drefn hoffwch chi.

Hyper-ddolenni

Mae ychwanegu hyper-ddolenni yn dechreg ddefnyddiol iawn sy'n caniatáu'r gynulleidfa i wneud darllen pellach ond mae'n bwysig eu gosod yn daclus fel nad ydynt yn amharu ar y sleidiau.

1. I ychwanegu hyper-ddolen, yn gyntaf mae angen mynd i'r wefan hoffwch ychwanegu ddolen ato. Copiŵch y ddolen o'r bar cyfeiriad yn eich chwioltwr gwe.
2. Yna ewch yn ôl i'ch dogfen. Bydd angen gludo'r ddolen i mewn yno yn daclus. Ysgrifennwch destun fel ei fod yn amlwg bod dolen yno i glicio arno e.e. 'Cliciwch yma i ddarllen mwy!' ac uwch-oleuwch hwnnw.
3. Yn y rhan 'Mewnosod' (*Insert*), cliciwch ar 'Dolen' a gludwch y ddolen rydych wedi'i gopïo yno.
Bydd hyn yn tanlinellu'r testun gwnaethoch uwch-oleuo ac yn ei droi'n las. Wrth i chi hofran dros y testun glas wedi'i danlinellu bydd y wefan rydych wedi'i ychwanegu yn ymddangos.
4. I wirio bod y hyper-ddolen yn gweithio, gwasgwch 'Ctrl' a chliciwch ar y ddolen a dylai fynd â chi yn syth at y wefan gwnaethoch chi ddewis.

Ymarfer

Mae buddion a risgiau o ddefnyddio wahanol gyfryngau neu dechnegau.

Gallwch chi feddwl am rai? Llenwch y blychau isod.

Defnyddio...	Budd	Risg
Templed	Cefndir a ffont deniadol wedi cael eu dewis yn barod	Testun ddim yn glir gyda'r cefndir
Delwedd		
Amseru		
Sain		
Animeiddio		
Hyper-ddolen		
Fideo		

Prentisiaethau

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Coleg
Cymraeg
Cenedlaethol